

Sadnja voćaka

- **Prednosti sadnje voćaka u jesenjem periodu**

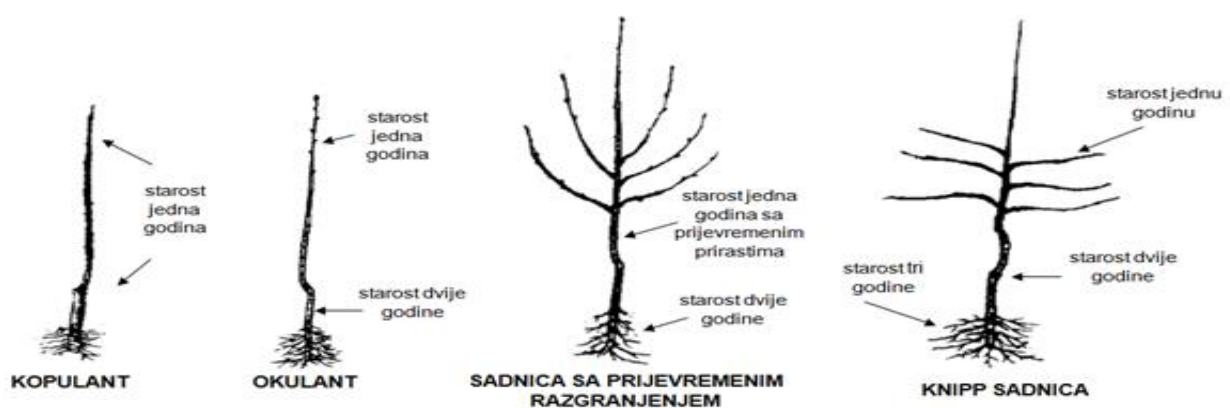
Sadnice zasađene u jesen napreduju znatno brže od onih posađenih u proljeće. Voće zasađeno u jesen, brže napreduje u budućem razvoju od voćki posađenih u proljeće. Voćke zasađene u jesen imaju vremenski period od par mjeseci da se prime, odnosno ostvare funkcionalnu vezu između korijenovog sistema i podloge, u vrijeme kada je zemljište ima optimalnu vlažnost. Na kraju prve godine uzgoja, odnosno prve vegetacije, voćke zasađene u jesen su 50 % razvijenije nego one posađene u proljeće. Takođe, u jesen je izbor sadnog materijala znatno bolji, kvalitetniji, boljeg i raznovrsnijeg sortimenta, jer se na jesen prodaju najkvalitetniji sadni materijal.

- **Izbor bezvirusnog sadnog materijala**

Voćnjaci koji su zasnovani inficiranim sadnim materijalom iz neregistrovanih rasadnika, najčešće se krče u prve tri godine, takođe zarazu prenose na okolna zdrava stabla. Sadnja „virus free“ sadnog materijala posebno je značajna za koštičave voćne vrste, koje su jako osjetljive na pojedine viruse. To su u prvom redu virus šarke šljive (Plum pox virus), Prunus virus 7 su ograničavajući faktor uzgoja šljive, koji takođe ugrožavaju uzgoj kajsije i breskve. To praktično znači da su sve voćke osjetljive na patogene, ako nisu bezvirusne i nisu proizvedene u izolovanim i kontrolisanim uslovima (registrovani rasadnici).

Slika: Rasadnik utrapljenih sadnica kalemljenih voćnih vrsta

Slika: Tipovi sadnog materijala kalemljenih voćaka

- **Agrotehničke mjere za podizanje voćnjaka**

Kada podižemo plantažne zasade, prva neophodna mjera je hemijska analiza zemljišta, koja se mora uraditi pravilno u skladu sa uputama stručnog lica (agronoma). Slijedeća mjera je izbor voćne vrste u skladu sa klimatskim karakteristikama područja gdje se podiže zasad voća. Tu se u prvom redu misli na nadmorsku visinu, ekspoziciju, nagib i dr. karakteristike lokacije budućeg zasada. Prije zasnivanja zasada, na osnovu hemijske analize zemljišta, treba uraditi meliorativno đubrenje, duboko oranje (rigolovanje), na dubini 50-60 cm. Poslije toga vršimo razmjeravanje zemljišta i plan sadnje sa rastojanjima voćaka, koja su zavisno od sorte i podloge drugačija. Izbor sorte voća zavisi od karakteristika tržišta i načina prodaje. Izbor sorte i voćne vrste treba planirati tako da sorta bude visokokvalitetna, koja će imati svoje mjesto na savremenom tržištu voća.

- **Priprema voćnih sadnica za sadnju**

Prije sadnje sadnice treba pripremiti tako da moramo odstraniti sve povređene i suhe žilice, skraćivanjem do zdravog dijela, a sve duže žile skratiti na 15-20 cm. U kasnu jesen, odnosno zimi se sadnja može obaviti ako vremenske prilike dozvole i zemljište nije smrznuto, a proljećnu sadnju kao lošiju alternativu najbolje je obaviti što ranije. Ukoliko je zemljište dobro pripremljeno, uz unos hranjivih materija na potrebnu dubinu, kopamo rupe 40 x 40 ili pravimo brazde pomenute dubine, duž rednog prostora. Ukoliko vršimo đubrenje u rupe, one se kopaju dimenzija 60 x 60 cm. Postoji i sadnja na nepripremljenom zemljištu (ledini), koju treba izbjegavati. Ako se vrši sadnja na nepripremljenom zemljištu, kopamo rupe dimenzija 80 x 60 cm. Đubrenje u rupu radimo tako da na dno rupe stavimo zgorelo stajsko đubrivo (4-5 kg), i mineralno đubrivo NPK 7 :20:30, oko 200-300 grama, koje se zatim zagrne sa zemljom kako žile ne bi došle u dodir sa mineralnim đubrivom.

- **Tehnika sadnje i pomotehnika poslije sadnje voća**

Stavimo sadnicu u rupu ili brazdu, ako je zemljište pripremljeno za sadnju, korijen zagrnemo sa zemljom, sadnicu blago povučemo napolje tako da kalemjeno mjesto bude van zemlje, za dva prsta iznad zemlje. Nagazimo dobro zemlju na žile, a preostalu količinu zemlje vratimo u rupu bez gaženja. Kod jesenje sadnje nije potrebno zalivati sadnice sa vodom.

Slika: Zasad kruške u jesen poslije sadnje

Na proljeće prve godine, sadnice se prikrate na 90 cm (jabuka, kruška, dunja, mušmula), a koštičave na 1-1,2 m od zemlje (šljiva, kajsija, višnja, trešnja, breskva). Kod breskve i badema sve bočne grančice treba skratiti na dva pupoljka. Orah se prikrate na prvi zdrvenjeni pupoljak. Lijeska se prikrate na 40 cm od zemlje, dok pojedine jagodaste voćne vrste kao ribizla i kivi se skrate na 3-4 pupoljka. Malina se prikraćuje tek na proljeće kada mladi izdanci porastu iz korijena 20-tak cm. Rez iznad pupoljka mora biti blago ukoso, naspram pupoljka (kao krov u kuće), da se ne ostavlja patrlj, da voda i patogeni ne ulaze u pupoljak i ne izazovu njegovo oštećenje.